

Regulāras sacensības sākas ar 60. gadiem, sākotnēji tūrisma sporta veida ietvaros. 1963. gads ir pagrieziena punkts, jo tiek nodibināta gan Latvijas Orientēšanās sporta federācija, gan Rīgas pilsētas Orientēšanās sporta federācija, gan orientēšanās sekcija Latvijas Valsts universitātē (LVU). Ar to sākas aktīva šī sporta attīstība LVU, startējot arī republikāniskajās un Padomju Savienības mēroga sacensībās. Pēc neatkarības atgūšanas Latvijas Universitātes (LU) orientieristi piedalās starptautiskajās SELL studentu spēlēs, Eiropas studentu čempionātos, pasaules universiādēs. Līdz ar profesionālajām sacensībām LU orientieristi sastopami arī tautas sacensībās “Magnēts”, Meridiāns” u.c.

Orientēšanās ir gan individuāls, gan komandu sports. Tas ir bijis neiztrūkstošs elements arī LU organizētajās ikgadējās “Veselības dienās” vairāku gadu desmitu garumā. Tomēr 2008. gadā LU orientēšanās sporta sekcija beidz pastāvēt. Orientierisms turpinās individuālā līmenī vai citu komandu sastāvā.

1920-1944

Latvijā pirmās orientēšanās sacensības notika 1936. gada oktobrī. Par tām rakstīja gan “Jaunākās Ziņas”, publikācijas nosaukumā liekot to pašu apzīmējumu - “[Skrējiens nezināmā virzienā](#)” un aprakstot diezgan ironiski, gan “Sporta Pasaule” ar rakstu “[Pirmo reizi Latvijā: orientācijas skrējiens](#)”, gan akadēmiskās dzīves laikraksts “Students” sadaļā “Sports”, kur ziņoja:

“Orientācijas skrējienā - mežā, ko pirmo reizi Latvijā rīkoja Vieglatlētikas savienība Meža parkā, svētdien 19. oktobrī sieviešu sacensībās startēja tikai viena dalībniece A.Pumpure-Daubere, kas veica 2 kilometrus gaŗo distanci 19 minūtēs 33 sek. Arī vīriešu sacensībā dalībnieku skaits bija mazs. Gargabalu skrējēju klasē uzvarēja Motmillers, veicot 6 klm. 57 min. 39 sek., otrs Laipenieks 57 min. 39 sek. Vidusdistanču skrējēji skrēja 2 kilometrus, tiem jau labāki veicās. Uzvarēja Dižbite ar laiku 14 min. 15,8 sek., 6. Vietā Mauriņš (US) - 22 min., 53,1 sek.”

Anna Daubere-Pumpure pārstāvēja “Universitātes Sportu”.

1936. gada Latvijas pirmā “orientācijas skrējiena” vienīgā dalībniece sieviešu klasē - “Universitātes Sporta” pārstāve Anna Daubere-Pumpure

1945-1990

Par aktīvas orientēšanās sporta popularizēšanas un attīstības sākumu Latvijā varam uzskatīt 1950./1960. gadu miju, kad orientēšanās sports vēl pazīstams kā tūrisma veids un orientēšanās sacensības notiek tūrisma sekciju aktivitāšu ietvaros. 1960. gadu sākums saistās ar orientēšanos kā patstāvīga sporta veida uzplaukumu Latvijā, izejot ārpus tūrisma sporta veida ietvariem. Bija iecienīta gan klasiskā orientēšanās jeb orientēšanās skrējiens, gan ziemas orientēšanās jeb orientēšanās ar slēpēm. Sākotnēji tika izmantots apzīmējums “sacensības slēgtā maršrutā”.

1961. gada publikācijā “Kas ir orientēšanās sacensības” laikrakstā “Padomju Students” Edmunds Tardenaks raksta:

“Ja sporta lietpratēju palūgtu uzskaitīt sporta veidus, kuriem, pēc viņa domām, tuvākajā nākotnē sagaidāms vislielākais progress, varat būt pārliecināti - vienu viņš nenosauks.

Un tomēr... tieši tāds sporta veids ir orientēšanās sacensības jeb, kā pie mums līdz šim tās pieņemts saukt, slēgtais maršruts.

Orientēšanās sporta dzimtene ir Skandināvija, kur tas kļuvis par nacionālo sportu. Ikgadējais sacensību dalībnieku skaits šajās zemēs tuvojas miljonam un pārsniedz dalībnieku skaitu visās slēpošanas disciplīnās kopā. Orientēšanās skrējiens ir iecienītākais sporta veids Zviedrijas skolās.

Trīsdesmitajos gados no ziemeļiem sporta orientēšanās pārceļoja uz Ungāriju un Šveici, kur patreizējo stāvokli raksturo kaut vai šāds fakts: vienā pašā Cīrihes pilsētā 1959. gadā sacensībās piedalījās ap 8000 dalībnieku.

Pēckara gados sporta orientēšanās turpināja iekarot Eiropu. Jo sevišķu uzplaukumu tā sasniegusi Tautas demokrātijas valstīs. Diemžēl, pilnīgu triumfu traucēja vienotu sacensību noteikumu trūkums. Katrā zemē sacensību pamatprincipi bija atšķirīgi. Lai to novērstu, šajā gadā radīta Starptautiskā orientēšanās sporta federācija un nākošajā gadā Norvēģijā notiks pirmās Eiropas meistarsacīkstes.

*Arī Padomju Savienībā orientēšanās sportam ir vismaz desmitgadīga vēsture. Lielu popularitāti tas ieguvis Baltijas republikās, Ļeņingradā, Ukrainā, Sverdlovskā u.c. vietās. Mūsu republikā slēgtā maršruta pionieri bijuši LVU pārstāvji **Zablovskis**, **Kazeka**, **Konstants**. Kopš tā laika LVU pārstāvji izcīnījuši ne mazums kausu un diplomu un, līdz pat pagājušam gadam, kad, diemžēl, mūsu tradīcijas pārgāja uz RPI, vienmēr bijuši šo sacensību uzvarētāju vidū.*

Pēc sacensību noteikumiem dalībniekam vai komandai iespējami īsā laikā jāatrod noteikts apvidū noslēptu kontrolposteņu (KP) skaits. Pēc otra varianta, t.s., somu sistēmas, noteiktā kontrollaikā jāsameklē iespējami vairāk KP. KP parasti izvietoti mežā vai apvidū ar sarežģītu reljefu. To atrašanai dalībnieks izmanto karti vai kompasu. Sacensības notiek kā dienas, tā nakts apstākļos, ne tikai kājām, bet arī uz slēpēm vai divriteņiem.

Šī sporta veida priekšrocības visai uzskatāmas. Tas neprasa stadionus, dārgas sporta manēžas un inventāru. Treniņu un sacensību trases ir meža takas, upju krasti un jūrmalas kāpas. Ne piesmakušo sporta zāles gaisu, bet priežu meža dzīvinošo aromātu elpo sportista krūtīs. Ne stadiona vienmuļie apli mijas tā apziņā, bet neatkārtojamās dzimtenes dabas ainavas. Uzvarētāja finišu šajās sacensībās nesveic brāzmainas skatītāju ovācijas un tomēr prieks par distancē veiksmīgi pārvarētajām grūtībām liek iemīlēt šo sporta veidu.

Tāpat kā citās sacensībās, arī slēgtā maršrutā nepieciešams sistemātisks un rūpīgs treniņu darbs. Jāprot ne tikai labi orientēties ļoti sarežģītā apvidū, nepieciešama arī teicama fiziskā sagatavotība un ne mazums gribas.”

Blakus šai publikācijai minētajā laikraksta numurā (15.11.1961) ievietota LVU Sporta kluba informācija par šādas treniņu grupas organizēšanu ar saukli “Trenēsimies tūrismam!”:

“LVU Sporta klubs un tūrisma sekcija organizē sporta orientēšanās (tūristu) treniņu grupu. Studenti, kuri izteiks vēlēšanos trenēties šajā grupā, tiek atbrīvoti no obligātajām nodarbībām citos sporta veidos. Tie, kuri trenējas fakultāti citos sporta veidos, var apmeklēt tikai teorētiskās nodarbības 1 vai 2 reizes nedēļā. Pieteikumus pieņem LVU sporta klubs un tūrisma sekcijas pārstāvji fakultātēs. Vienlaicīgi sāksies tūrisma tiesnešu seminārs, pieteikumus adresēt Sporta klubam.

26. novembrī, dienas apstākļos notiks komandu individuālās orientēšanās sacensības (slēgtais maršruts), kas būs pirmās tāda veida sacensības šajā mācību gadā. Dalībnieku skaits fakultāšu (nodaļu) komandās neierobežots. Atviegloti sacensību noteikumi ļaus šajā interesantajā sporta veidā piedalīties kuplam dalībnieku skaitam. SPORTA KLUBS”.

1963. gads ir pagrieziena gads - tajā tiek nodibināta gan Latvijas Orientēšanās sporta federācija, gan Rīgas pilsētas Orientēšanās sporta federācija, gan Orientēšanās sekcija LVU.

LVU orientēšanās sekcija izveidota 1963. gada aprīlī, tās pirmā priekšsēdētāja 1963.-1964. g. līdz studiju absolvēšanai ir LVU Fizikas un matemātikas fakultātes studente Biruta Strautiņa (vēlāk Rozenberga, 1938-2010).

*Biruta Strautiņa (Rozenberga) - LU Fizikas un matemātikas fakultātes studente, pirmā orientēšanās sekcijas priekšsēdētāja.
Foto no LU Sporta centra krājuma*

1963. gada vasarā LVU orientieristi jau kā komanda piedalās Latvijas PSR meistarsacīkstēs, kā arī sacensībās Vidusāzijā (Alma-Atā, Frunzē, Taškentā, Buhārā un Samarkandā). Ziemā, vēl pirms sekcijas nodibināšanas, LU orientēšanās sporta aktīvistu pārstāv Latviju orientēšanās sacensībās Sverdlovskā uz Eiropas-Āzijas robežas.

*Uldis Šafraneks (centrā), pārstāvot Latvijas orientieristus salidojumā Sverdlovskā 1963. gadā.
Foto: Padomju Students, 8.03.1963*

Viens no vislabākajiem sešdesmito un septiņdesmito gadu orientieristiem un perspektīvākajiem LVU pārstāvjiem šajā jomā bija Uldis Šafraneks (1941-1977), kurš studēja matemātiku LVU Fizikas un matemātikas fakultātē. Viņa vārds regulāri parādījās rezultatīvāko orientieristu sarakstos.

Gadu pirms labāko Latvijas PSR orientieristu noteikšanas (tā notika 1964. gadā), Latvijas Valsts Universitātē 1963. gadā tika izvēlēti labākie orientieristi – tie bija Uldis Šafraneks un Imants Mētra no Fizikas un matemātikas fakultātes, Guntis Upacers no Bioloģijas fakultātes, sieviešu konkurencē - Ģeogrāfijas fakultātes studente Lauma Krēmere.

LVU orientieristu sekcijas pirmajā aktīvās darbības gadā – 1963. gadā – tās priekšsēdētāja Biruta Strautiņa “Padomju Studentā” publikācijā “Kas šogad uzvarēs orientēšanās ‘maratonā’ ” norāda uz sekcijas dalībnieku plaukstošajiem panākumiem:

“Mūsu sporta veids ir aizraujošs, - sniegotajās, pavasara ziedos līkstošajās, rudens lapu zeltītajās trasēs netrūkst romantikas. Konkursa «LVU labākais orientieris» pagājušā gada uzvarētāji bija Fizikas un matemātikas fakultātes students U. Šafraneks un Ģeogrāfijas fakultātes studente L. Krēmere. Varam atzīmēt 5 labākos šajā konkursā 1963. gada pirmajā pusē:

sievietes:

- 1. L. Krēmere — 164 p.*
- 2. B. Strautiņa — 158 p.*
- 3. Dz. Deme — 157 p.*
- 4. A. Rudzīte — 138 p.*
- 5. I. Zeltiņa — 84 p.*

vīrieši:

- 1. U. Šafraneks — 239 p.*
- 2. G. Upacers — 236 p.*
- 3. I. Mētra — 209 p.*
- 4. A. Actlņš — 59 p.*
- 5. F. Kovalenko — 55 p.*

Gada pirmajā pusē gūti lieliski panākumi — izpildītas 2 pirmās, 7 otrās, 12 trešās sporta klases. Daļa no I sporta klases prasībām izpildītas jau J. Smildziņai, Dz. Demei un I. Vetrovai. Vēl ir daudz sportistu, kam līdz III vai II sporta klasei sekmīgi jāstartē vēl tikai dažās sacensībās. Veiksmīgu startu vasarā!”

LU Sporta centra krājumā ir saglabājies LVU Orientēšanās sekcijas veidotais albums par 1963./64. gada aktivitātēm un atskatu nedaudz senākā pagātnē.

Orienteironā sporta universitatē
attīstījās no būvniecības sākta
maršruta.

A. Auziņš 1958., 1959. g. universitātes
tūrisma sekcijas priekšsēdētājs.
Nākošajā universitātes izlases komandas
dalībnieces L. Krēmere, B. Brotāne.

Ģeogrāfi-fakultātes tūrisma sekcijā
No kreisās universitātes izlases dalībnieci:
A. Priedīte, otrās - sekcijas
priekšsēdētāja 1960. g.
B. Brotāne.

Tallinas tūristu
salidojumā 1960. gadā
LŪU un Tartu universitātes
studenti.
Pirmajā rindā B. no kreisās
populārās universitātes

izlases dalībniece Vija Lāce.

Konksa izcīņas sacensības Maskavā 1961. g.
LŪU komanda no kreisās: ģeogrāfe -
T. Fuļāne, L. Krēmere, skolotājs N. Līvaļoničs,
ģeogrāfe B. Brotāne.

Uz sacensībām.

L. Krēmere
1962. g. Sverdlovskā
startēja kopā ar RPI
studentiem. Komanda
izcīnīja 1. vietu.

Uz robežas Eiropa - Āzija.

Daugavas tūristu
salidojums 1962.g.

LVI studenti - republikai izlaies dalībnieki 1961.g. Baltijas tūristu
salidojumā Lietuvā - Kašenginė.

Tūrisma selekcijas priekšrādētājs 1962/63.m.g.

J. Briekmanis (bioloģ. fakultāte)

Mū-
su

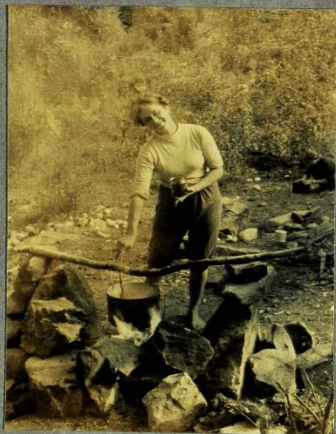
Moderts

Lie-
Lis-
kie-

paus-
ri

un tie ir viņi - mūsu

puisi -
spēka-
vīri

Lauma

V. Popiņš, U. Šafranekis, J. Valdmanis,
M. Armanis.

1963. gada:

С
е
р
в
и
с
к
и
е
с

Fotografs -
J. Briekmanis

G. Kizāne, G. Upacens, J. Mētra,
A. Dome, B. Strautins, M. Ārmanis,
L. Krēmere, U. Sotnanevs.

Fandriņi vai visi slēpotāji — orientieristi!

No kreisās: M. Strāle, J. Ēvabrons, A. Rudēle,
L. Koluzis, U. Safranekis, G. Upacens,
L. Berga, L. Krēmere & Berga,
B. Strautiņa.

IDA 1963.g. - izcīņam kousu!

M. Ārmanis un
A. Marālska.

1.v. ieguvēja J. Vetrone (Ģeogrāfi)
pirms starta sarunā ar
P. Rozenbergu.

B. Strautiņa.
orientierības 'sekcijas' priekš-
1963, 1964. g.

1963. g. aprīlī nodibināta LVC orientierības
spēka sekcija.

Republikas 1963.g. meistariņiņķētes.
B. Strautiņa, Dz. Deme, A. Zeltiņa, J. Smildzina,
U. Safranekis, J. Mētra, J. Ēvabrons, G. Upacens.

Sveikam uzvarētāji.
„Daugavas” CP sacensībās.

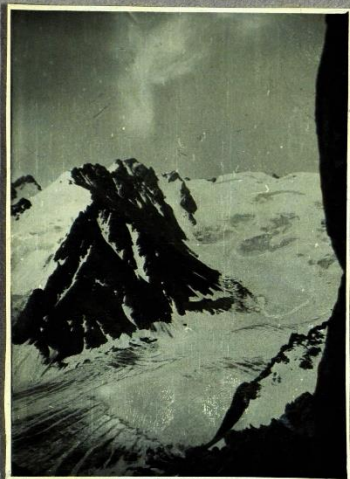
Ģeogrāfes: A. Grotāne, Dz. Elmane,
M. Oie.

5 vīru galvas kvadrāts

Kā viens.

1963.g. vasara - LVL orientieristi Vidusāzijā:
Alma-ata, Frunzē, Torkentā, Bukhārā, Samarkandā.

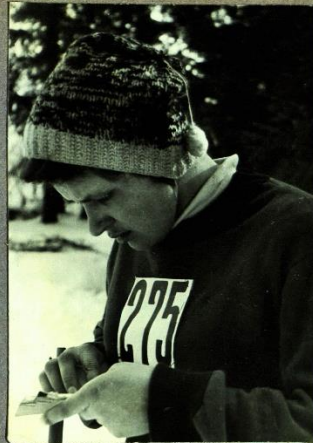
Arktiva atpūta dod jaunu
spēku startien sacensībās.

No kreisās: A. Šofroneka, R. Futtlova, N. Livanoviča
A. Strautiņa, J. Jurka, D. Mēnere, M. Armanis,
F. Upocenis.

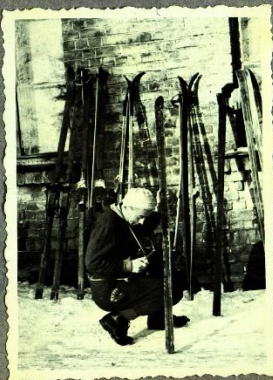
Labākais orientierists 1963.g.
J. Mētra (Fiz:mat)

L. Krēmere

Labākie:

Nenoquristo-
jais
orientierināis
sporta
entuziasts

F. TARDIFANK

A. AUDZITA

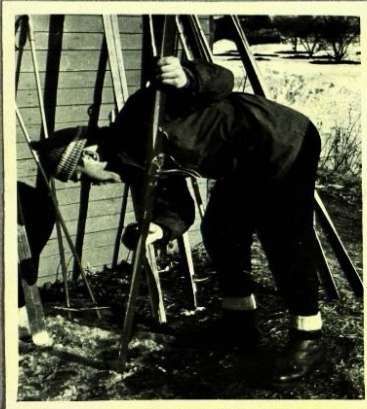

Tiemēni.

Startē pamiedzēji
un
darbinieki.

Distances priekšnieki -

L.
K.
L.
I.
S.
M.
A.
N.
S.

Ierodas sacensību dalībnieki

LVU 1964. g. ziemas sacensības.

Pirmais starta.
Ģeogrāfi: Ģerzners, A. Marātska,
J. Lokis, L. Ozola

Veterāni un ierācēji pēc 1963./64. m.g.
ierācēju sacensībām.
1. rindā otrā no labās -
sacensību uzvarētāja Jace Osīna.

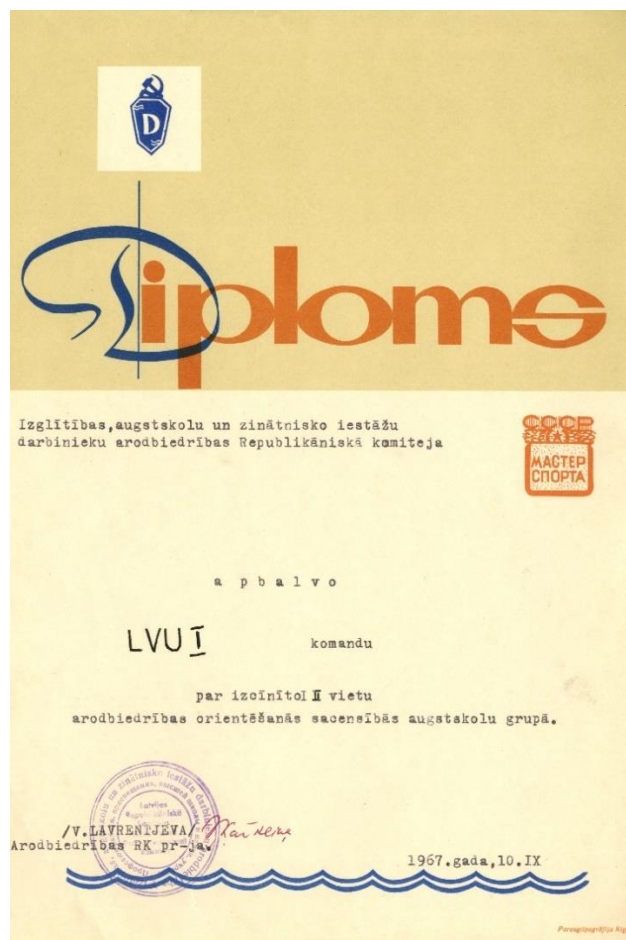
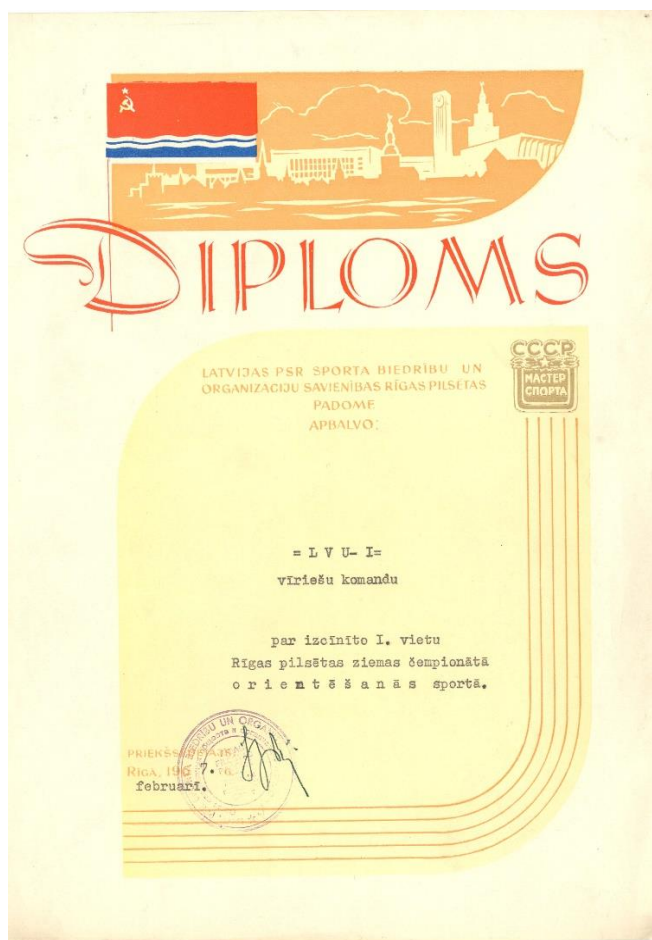
Pirmās LVU ziemas orientēšanās sacensības tiek noorganizētas 1964. gadā. Orientēšanās sevišķi populāra ir augstskolas slēpotāju vidū. Startē ne tikai studenti, bet arī pasniedzēji un darbinieki.

Piesaistot aizvien plašāku interesentu loku, 1965. gada pavasarī LVU sāk organizēt ikgadējo "Veselības dienu". LVU Veselības veicināšanas dienas nolikumā noteikts uzdevums iepazīstināt visplašākās studentu, pasniedzēju un darbinieku masas ar ikdienā iespējamo tūrisma pārgājienu, kā arī

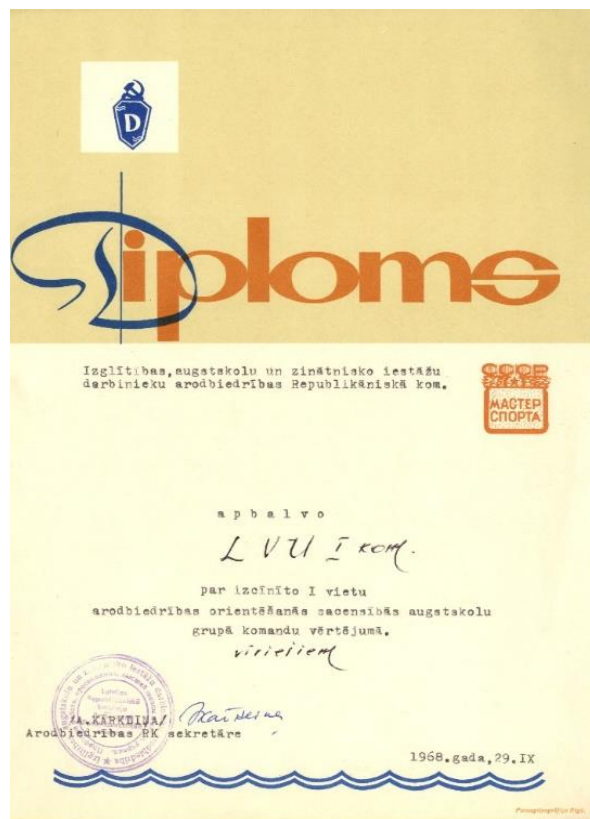
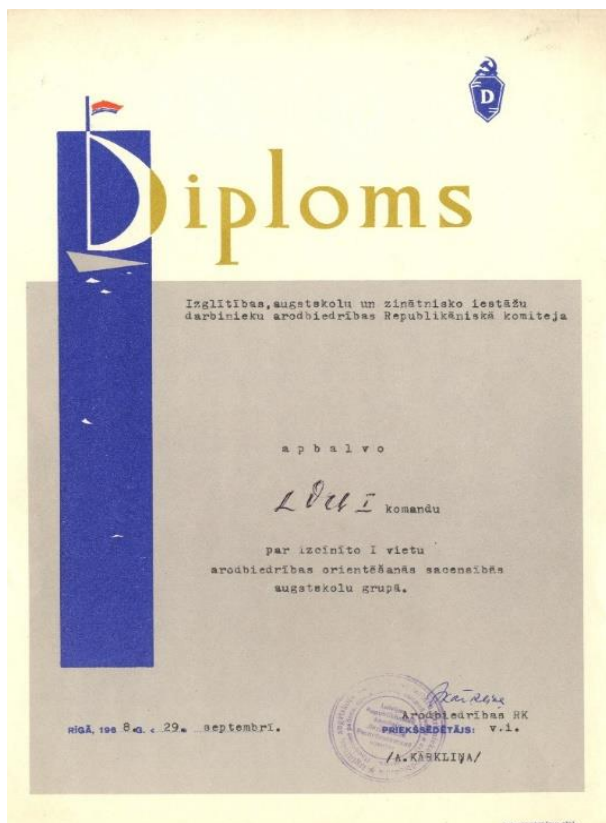
orientēšanās sportu un nodrošināt aktīvu atpūtu, rast iespēju apgūt elementārās iemaņas orientēties apvidū, prasmi rīkoties ar karti un kompasu, kā arī pārvietoties pa iepriekš noteiktu maršrutu. Lielu popularitāti gūst tajā iekļautā “šķēršļu josla ar tūrisma un orientēšanās elementiem”.

1965. gadā par LVU orientēšanās sporta sekcijas vadītāju sāk strādāt Imants Mētra (1943-2010), kas līdz ar Uldi Šafraneku (1941-1977) un Gunti Upaceru (1943-2016) ir visbiežāk minēto orientēšanās sporta uzvarētāju vidū un iedvesmo arī pārējos.

Studentu iesaistīšanās orientēšanās sporta pasākumos kļūst aizvien plašāka. Orientieristu čempionātos ne viens vien no Universitātes studentiem izpilda sporta meistara normu. Kad 1965. gada jūlijā Latvijā pie Zvārtas ieža notiek PSRS studentu čempionāts, tā laika vislielākās studentu sacensības orientēšanās sportā, daudzi no studentiem tajā izpilda PSRS I sporta klases normu. Vēl 6 no Latvijas orientieristi izpilda PSRS sporta meistara normu nākamajā gadā, kad 1966. gada Baltijas studentu čempionāta norises vieta ir Latvija. Sporta klases tieši orientēšanās sportā sāka piešķirt tikai 1966. gadā.

1967. gada diplomi LVU orientieristu komandām - vīriešu komandai par iegūto 1. vietu Rīgas pilsētas ziemas čempionātā februārī un LVU 1. komandai par izcīnīto 2. vietu arodbiedrības organizētajās orientēšanās sacensībās augstskolu grupā septembrī. No LU Sporta centra krājuma

1968. gada diplomi LVU komandai par iegūtajām 1. vietām arodbiedrības organizētajās orientēšanās sacensībās augstskolu grupā - komandai kopumā un komandu vērtējumā vīriešiem. No LU Sporta centra krājuma

Aktivitātēs izceļas gan komandas, gan personības. 60.-70. gadu aktīvākie LVU orientieristi - Uldis Šafraneks, Edmunds Tardenaks, Ausma Rudzīte (Tardenaka), Jānis Bendīks, Māra Liepiņa, Biruta Strautiņa (Rozenberga), Pēteris Trapencieris, Guntis Upacers, Imants Mētra, Uldis Alksnis u.c.

Šim laikam raksturīga ir "Padomju Studentā" 1966. gada novembrī lasāma Egila Jurisona publikācija "Kartes un kompasa bruņinieki":

"Ja kāds pajautātu - kura ir orientēšanas sporta īstā sezona - ziema vai vasara, vaicātājs droši vien raustītu piecus. Viņam būtu taisnība, jo īstenībā var runāt par diviem šī sporta veidiem - ziemas un vasaras. Ziemā «kartes un kompasa bruņinieki» svīst uz slēpēm, vasarā dod priekšroku paša kājām. Taču LVU sacensības, kas notika svētdien, 13. novembrī, pie Langstiņu ezera, īsti nevar pieskaitīt ne pie viena, ne otra veida, jo dalībnieki gan pārvietojās skriešus, bet no vasaras tik vien bija pāri palicis kā kaila zeme, kas skanēja zem kājām kā bruģis un vietām vēl mirdzēja balta pēc aukstās nakts. Tomēr tas nespēja mazināt skaļo entuziastu pulku, kas svētdienas rītā Baltezerā atstāja vilcienu un raibā virtienē devās uz Langstiņa pusi.

PROGNOZES

Šeit varēja sastapt gan orientēšanās cīņu veterānus, gan arī tādus, kam šis savdabīgais sporta veids vēl pagaidām bija visai neskaidra lieta. Aprunājoties ar vienu otru autoritatīvāku personu, noskaidroju, ka šo sacensību uzvarētājs noteikti būšot no fizmatiem. Minēja visai spēcīgus argumentus, piemēram: nesen notikušajās Baltijas republiku augstskolu sacensībās orientēšanās sportā startēja

112 dalībnieku. Distance bija smaga, to beidza tikai 15. Viņu vidū Imants Mētra, Jānis Bendiks, Jānis Korsaks. Visi no Fizikas un matemātikas fakultātes, visi - šīsdienas sacensību dalībnieki. Grūti bija kaut ko iebilst.

VĒL PĒDĒJIE VĀRDI

Tikmēr gājiens bija nonācis sacensību vietā un dalībniekiem ierādīja kādu pamestu klubu. Nebēdādami, ka iekšā mazliet aukstāks nekā ārā, atnācēji ātri pārvērta to par LVU filiāli. No galdiem un soliem viņi uzbūvēja ķīmiķu, ģeogrāfu, biologu un citas «fakultātes», netrūka nevienas. Tātad - piedalīšanās sacensībā simtprocentīga. Pat vairāk - kopā ar studentiem startēs arī pasniedzēji un sacentīsies tikai savā starpā.

Sacensību galvenais tiesnesis un distances priekšnieks Jānis Kažemaks paziņoja noteikumus:

- Sacensību trasē izvietoti 15 kontrolpunkti (KP), trases garums 15,5 km. Kontrollaiks vīriešiem 2 stundas, sievietēm 1 stunda 30 minūtes. Šajā laikā jācenšas atrast pēc iespējas vairāk KP, pie kam katrā no tiem iespējams iegūt noteiktu punktu skaitu. Citā tas lielāks, citā niecīgāks, tā kā tos apciemojot jābūt izvēlīgam. Maksimālais iegūstamo punktu skaits - 114. Par katru no kontrollaika nokavēto minūti - soda punkts. Distance nav grūta, bet daudzveidīga. Skaidrs? Jautājumu nav? Uz startu!

STARTS

Saņēmuši salocītas kartes, uz starta izgāja dalībnieku pirmā grupa. Jā, pirmajiem nav vis joki prātā. Dažiem kartes varētu arī nebūt - ej nu saproti, kas tur sazīmēts. Bez šaubām, tādās domās bija tikai iesācēji. Pieredzējušie prātīgi apsvēra, kurš KP vērts, lai to pirmo apmeklē, domās izstrādāja maršrutu un pēc tam žigli aizsāvēs punktu medībās.

Langstiņu iedzīvotāji droši vien tajā vakarā sevišķi uzmanīgi klausījās radio un bija ļoti pārsteigti, kad uzzināja, ka nekāds iebrukums vai «kultūras revolūcija» pie mums nav notikusi. Kā gan citādi varēja izskaidrot to, ka katrā meža stūrī, pļavā vai vienkārši dārzā aiz mājas varēja sastapt nosvīdušu, trūcīgi ģērbtu, ar karti un kompasu bruņotu, un, ak kungs, pat numurētu puisī, meiteni vai vīru spēka gados. Arī izdarības visai dīvainas - brīžiem gausi rikšo, brīžiem apstājas, tad uzreiz metas uz priekšu kā trenkts.

TRĪS PIRMIE

Lai nu kā. bet, distanci beidzot, dalībnieku slāpās muguras un skaļā vēlēšanās tikt pie ūdens spaiņa asi kontrastēja ar aizsalušajām peļķēm un tikko birt sākušo sniedziņu. Dalībnieki saradās visai ātri, tā ka varēja sākt jau interesēties par rezultātiem. Pateicoties tiesnešu brigādes operatīvajam darbam, tie drīz vien kļuva zināmi. Ilgu laiku labākais rezultāts bija Jānim Bendikam. Savācis 108 punktus un distanci beidzis kontrollaikā, viņš varēja reāli cerēt uz 1. vietu. Tā domāja daudzi, bet Jānis tikai teica: «Imants vēl nav ne reizes man zaudējis». Un tā bija arī šoreiz - LVU orientēšanās sporta sekcijas priekšsēdētājs Imants Mētra vienīgais no visiem dalībniekiem atrada visus KP un savāca maksimālo punktu summu - 114. Viņš ieguva LVU čempiona nosaukumu. Trešais palika Jānis Korsaks ar 98 punktiem. Tātad prognozes piepildījušās simtprocentīgi.

Sievietēm uzvaru izcīnīja ekonomiste Līga Eberharde, viņas kontā 53 punkti, otrā bija Ilze Bērziņa (Ķīmijas fakultāte) - 51 p. un trešā Laimdota Magone no Ģeogrāfijas fakultātes - 40 p.

Pasniedzēju sacensībās uzvarētājs bija Egons Zablovskis (Fizikas un matemātikas fakultāte). Pieredzējušais meistars savāca 105 punktus. Tālāk sekoja Edmunds Tardenaks - 85 punkti un Zigfrīds Račko ar 88 punktiem — abi no Pusvadītāju fizikas problēmu laboratorijas. Absolūti labāko sasniegumu sievietēm uzrādīja viņu komandas biedre pasniedzēja Inta Grīna - 51 punkts, otra bija Dina Šitce no fizmatiem, trešā Maija Bauere, arī no PFPL.

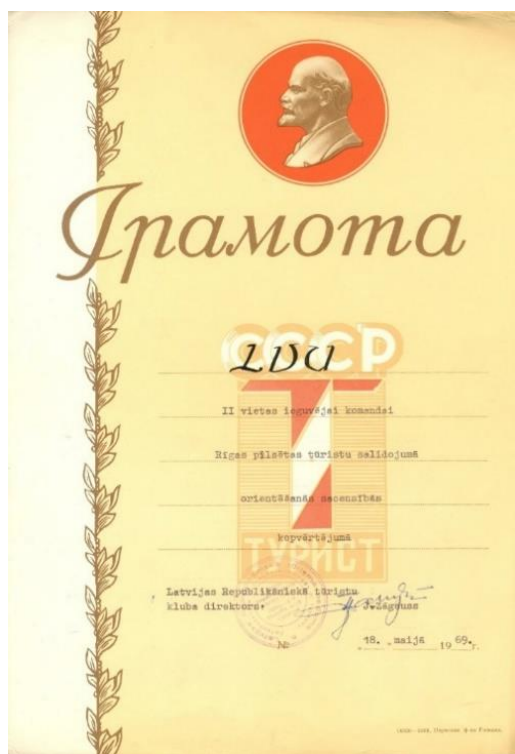
KURĀ FAKULTĀTĒ LABĀKIE ORIENTIERISTI?

Mazliet garāki iznāca aprēķini, vērtējot komandu cīņas rezultātus, taču viens bija skaidrs - fizmatu puīšu uzvara gandrīz ar roku sataustāma. Uzvarētāju sešiniekā vien četras vietas, arī pārējie dalībnieki nespējot startēt. Komandas vidējais punktu skaits - 85,5. Ģeogrāfi atpalika par 2,5 p., trešie ķīmiķi - 66,5 p. Sieviešu komandu pirmais trijnieks izskatījās gluži tāds pat, tikai apgrieztā kārtībā - Ķīmijas fakultātei 36,2 ģeogrāfēm 28 p., fizmatu izlasei 27 p. Pasniedzēju sacensībās uzvarēja PFPL komanda - 77,2 p., nākošās Fizikas un matemātikas, Ķīmijas fakultātes - 67,2 resp. 37,2p.

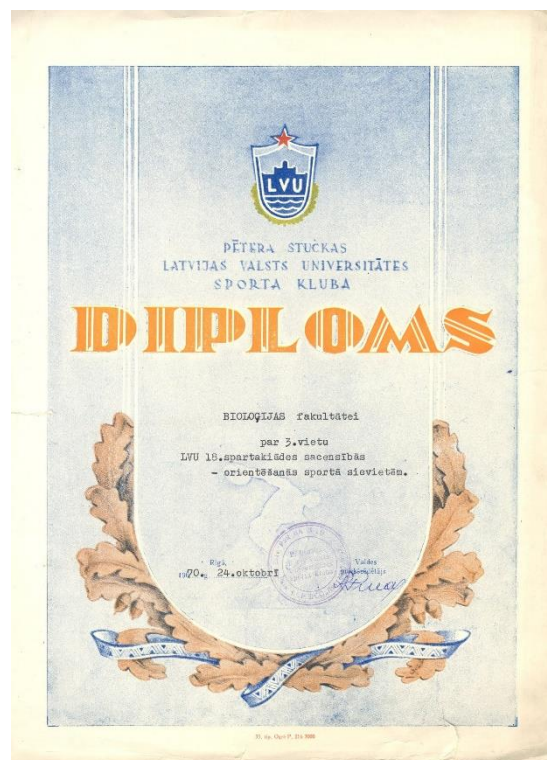
Kad es kā viens no pēdējiem devos uz staciju, pretī nesteigdamies nāca krietni vien novēlojies «orientierists». Savu karti viņš bija nobāzis kabatā un tajā pat nepalūkojās. Jautāju, vai nav mazliet žēl veltīgā starta. «Ak, ko nu», viņš teica, «toties es lieliski atpūtos.»

1969. gadā pirmoreiz notiek ikgadējās tautas sacensības „Magnēts”, kuras izvērsas par masveidīgākajām orientēšanās sacensībām Latvijā. Tajās līdzdarbojas arī LVU orientieristi.

Pie lielākajiem sasniegumiem 1970. gados pieminama LVU vīriešu izlases pirmā uzvara LASK (Latvijas augstskolu sporta klubu) spartakiādē 1973. gadā. Šajā gadā LVU komanda BASB (Brīvprātīgās arodbiedrību sporta biedrības) čempionātā iegūst tiesības startēt Latvijas PSR čempionātā elites grupā.

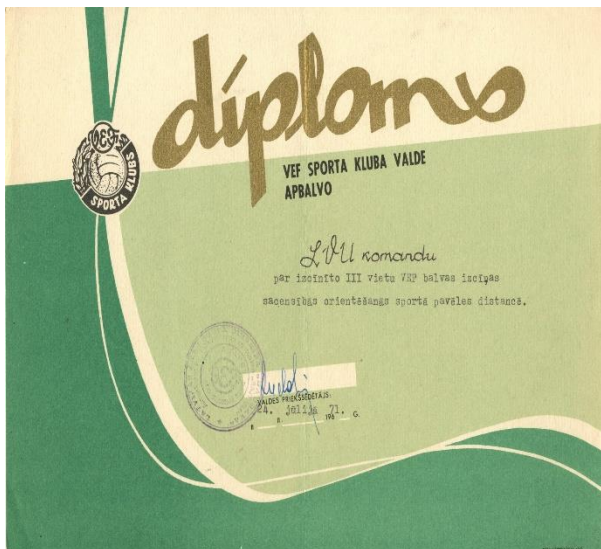

Diploms LVU komandai par iegūto 2. vietu Rīgas pilsētas tūristu sacelidzumā orientēšanās sacensībās kopvērtējumā, 1969. gads. No LU Sporta centra krājuma

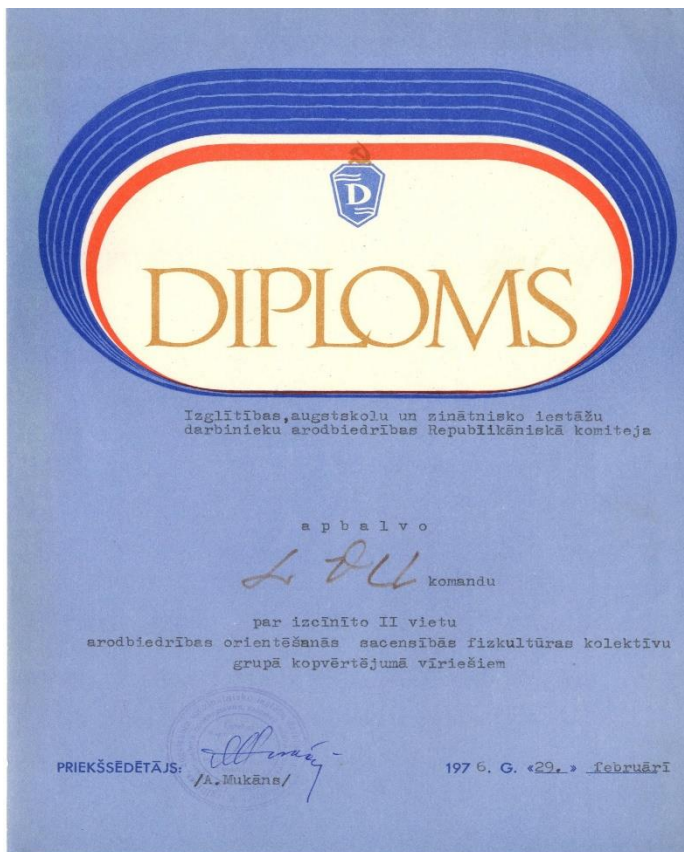
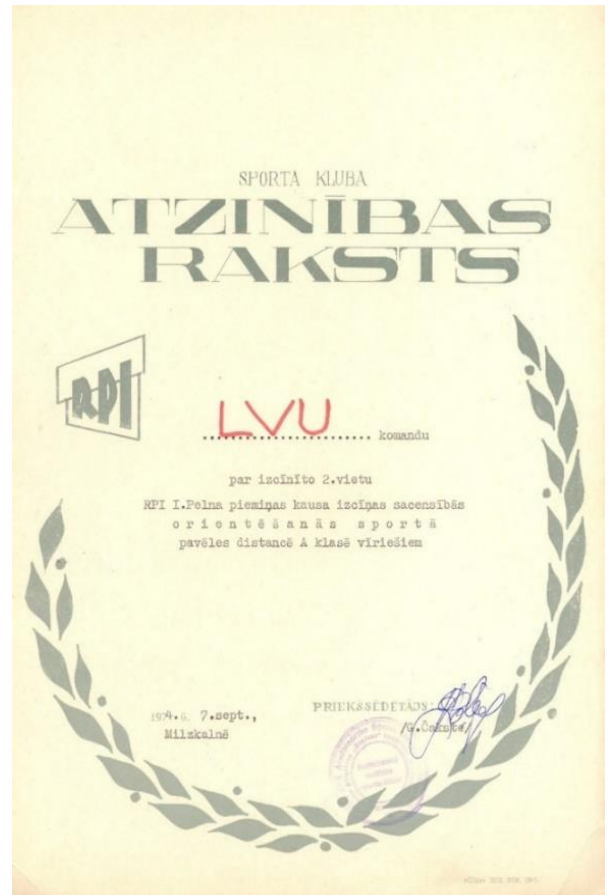
Diploms LVU Bioloģijas fakultātei par iegūto 3. vietu orientēšanās sportā sievietēm LVU 18. spartakiādes sacensībās, 1970. gads. No LU Sporta centra krājuma

Diploms LVU komandai par iegūto 3. vietu VEF balvas izcīņas sacensībās orientēšanās sportā pavēles distancē, 1971. gads. No LU Sporta centra krājuma

Atzinības raksts LVU komandai par iegūto 2. vietu Rīgas Politehniskā institūta organizētajās I.Pelna piemiņas kausa izcīņas sacensībās orientēšanās sportā pavēles distancē A klasē vīriešiem, 1974. gads. No LU Sporta centra krājuma

Diploms LVU komandai par iegūto 2. vietu arodbiedrības orientēšanās sacensībās fizikultūras kolektīvu grupā kopvērtējumā vīriešiem, 1976. gads. No LU Sporta centra krājuma

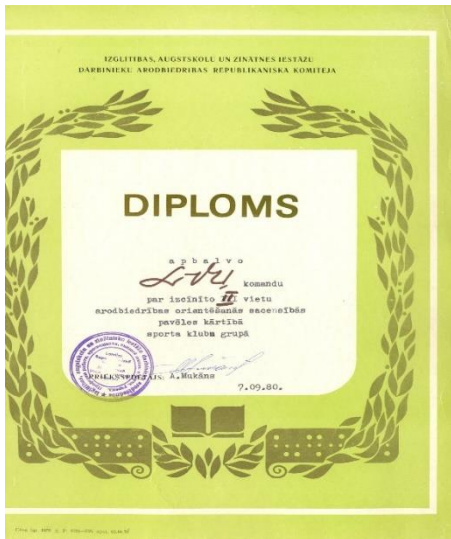
1976. gadā LVU orientieristu komandu diskvalificē. Iemesls - netika noorganizēta kārtējā masu sacensību "Magnēts" kārta, par kuru bija atbildīga LVU tiesnešu komanda. Neraugoties uz iepriekšējo gadu sasniegumiem, orientēšanās sekcijas vadītāja Daumanta Krastiņa (kopš 1966. gada) vietā tiek uzaicināts Ivars Turovskis, lai sakārtotu organizatoriskos jautājumus; pastāvīga trenera šajā laikā nav.

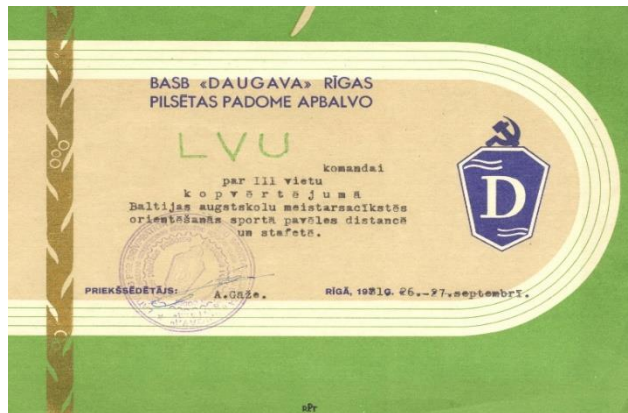
Andris Kosmačevs, LVU orientēšanās sporta sekcijas vadītājs 1978-1981, 1987-1995

Laika posmā no 1978. līdz 1981. gadam LVU orientēšanās sporta sekciju vada un trenē Andris Kosmačevs (1955). Šajā laikā LVU atgūst savas pozīcijas. Pie sekcijas vadības A. Kosmačevs atkal atgriežas 1987. gadā.

1981.-1986. gadā LVU orientēšanās sekcijas vadība ir U. Buša ziņā. Līdz ar citiem panākumiem minama LVU sieviešu komandas 2. vieta PSRS pirmajās meistarsacīkstēs un LVU pārstāves D. Zvirbules iegūtā 1. vieta PSRS kausa izcīņā 1981. gadā, LVU komandas 1. vieta LASK sacensībās (stafetēs sievietēm, kopvērtējumā) un L. Reiteres čempiones tituls republikas un Rīgas čempionātā orientēšanās maratonā 1983. gadā, I. Ošas 1. vieta sieviešu konkurencē un LVU sieviešu komandas uzvara stafetē LASK sacensībās 1984. gadā, L. Reiteres 1. vieta sieviešu konkurencē LASK sacensībās 1985. gadā un 3. vieta gan Latvijas čempionātā, gan čempionāta maratona distancē 1986. gadā, LVU sieviešu un vīriešu komandu 1. vietas LASK sacensībās 1987. gadā un sieviešu komandas 1. vieta kopvērtējumā 1988. gadā, LVU sieviešu un vīriešu komandu 1. vieta stafetē LASK ziemas orientēšanās sacensībās 1989. un 1990. gadā un daudzas citas veiksmes.

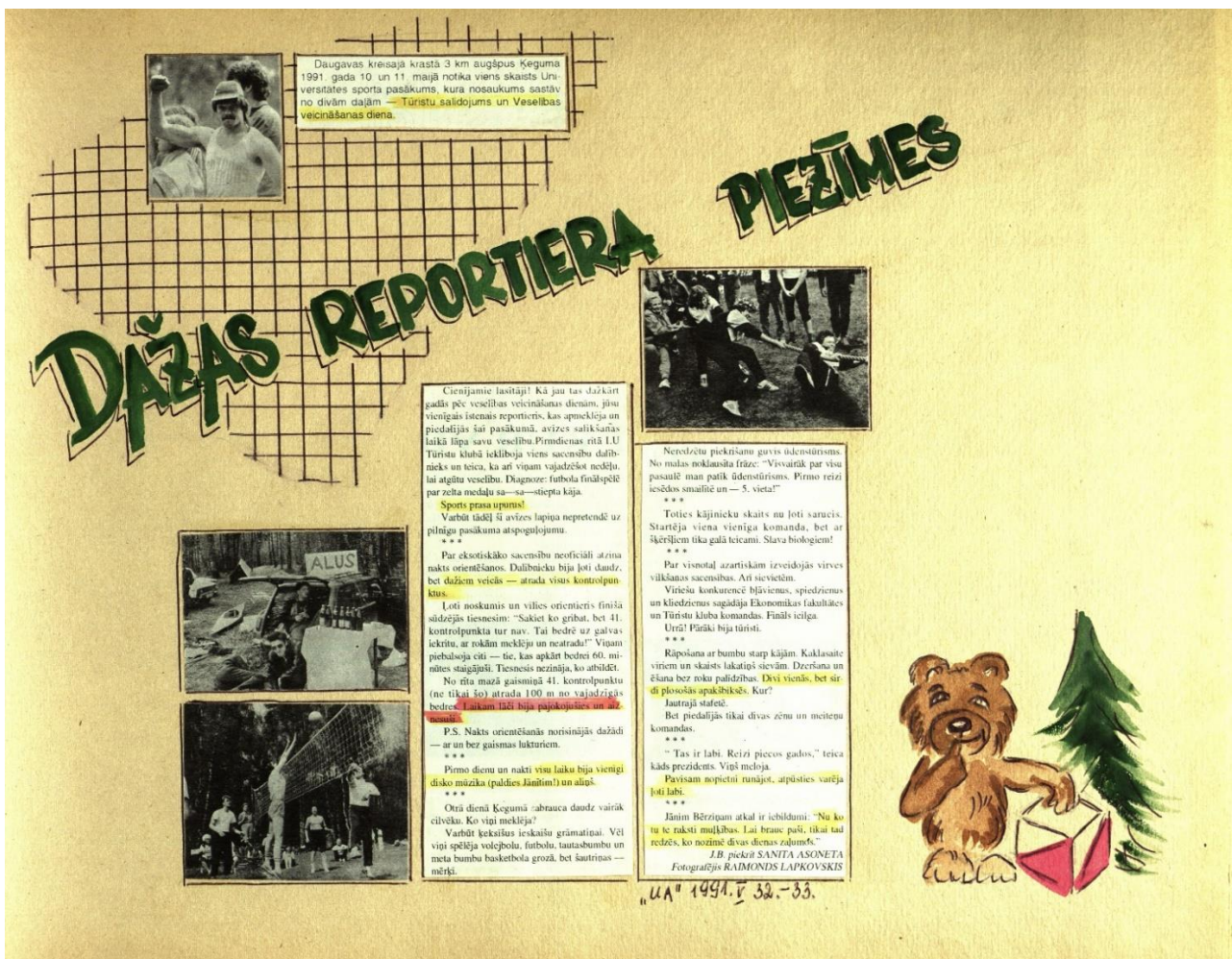

Diploms LVU komandai par iegūto 2. vietu arodbiedrības orientēšanās sacensībās pavēles kārtībā sporta klubu grupā, 1980. gads. No LU Sporta centra krājuma

Diploms LVU komandai par iegūto 3. vietu Baltijas augstskolu meistarsacīkstēs orientēšanās sportā pavēles distancē un stafetē, 1981. gads. No LU Sporta centra krājuma

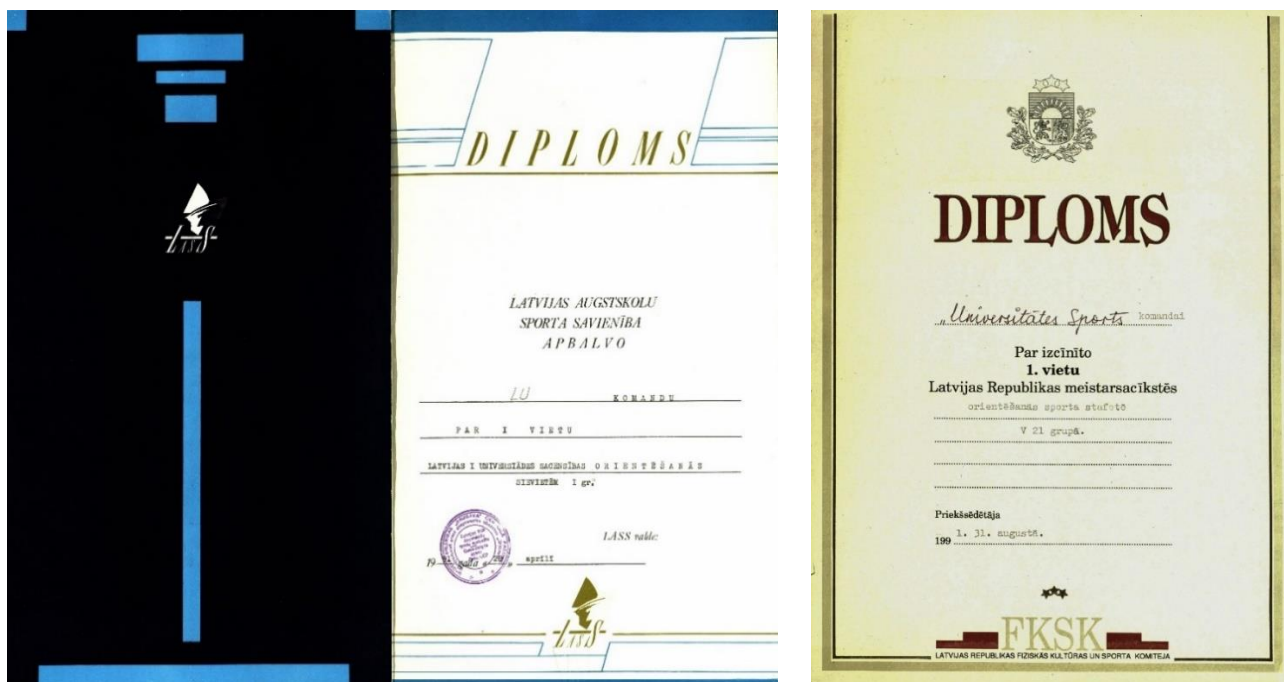
1991-2018

"Universitātes Avīzes" 1991. gada maija numuram sagatavotais humoristiskais materiāls par Veselības dienu norisi, tai skaitā orientēšanās sacensībām. No LU Sporta centra krājuma

Laikposms pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas. LASK sacensību vietā populārākas kļūst Universiādes, rodas jauni orientēšanās sporta virzieni, paspilgtinās tendence aizvien vairāk izpausties individuālos sniegumos, startējot arī pasaules mēroga sacensībās, līdz orientēšanās sporta sekcija LU Sporta kluba ietvaros beidz pastāvēt kā organizācija. Labākos sasniegumus šajā laikā pārsvarā ir demonstrējušas sieviešu komandas.

1991. gadā LU sieviešu komanda izcīna 1. vietu Latvijas augstskolu sporta savienības (LASS) rīkotajā Latvijas I Universiādē, mācību gada priekšvakarā “Universitātes Sporta” komanda iegūst 1. vietu orientēšanās sporta stafetē Latvijas Republikas meistarsacīkstēs un Baltijas studentu čempionātā LU komanda iegūst ceļojošo kausu.

1991. gada diplomi - LU sieviešu komandai par iegūto 1. vietu Latvijas I Universiādes orientēšanās sacensībās un Universitātes Sporta komandai par iegūto 1. vietu Latvijas Republikas meistarsacīkstēs. No LU Sporta centra krājuma

1992. gadā notika Latvijas Republikas otrā Universiāde, kurā gan sieviešu, gan vīriešu orientieristu komandas ieguva 1. vietas kopvērtējumā. Tas pats rezultāts tika panākts arī gadu vēlāk, trešajā Universiādē 1993. gadā, līdz ar individuālajiem sasniegumiem.

1993. gada oktobrī Latvijas komanda pirmoreiz piedalās pasaules čempionātā ASV, Ņujorkas štatā, Vestpointā. Latvijas komandas sastāvā tika iekļauta viena no pirmajām LU Pedagoģijas fakultātes Veselības un sporta izglītības specialitātes studentēm Zanda Abzalone (dz. 1974), kura izcīnīja 26. vietu garajā distancē.

1994. gads. Andrim Kosmačevam 1. un 2. vieta Igaunijas atklātajās ziemas meistarsacīkstēs sprinta un klasiskajās disciplīnās Pilvā. Latvijas Republikas ceturrtā Universiādē Vietalvā ar 1. vietām LU sieviešu komandai stafetē un kopvērtējumā, kā arī individuāli Z. Abzalonei. Pasaules studentu čempionāts Šveicē Fiešas pilsētā, kurā LU studenti pirmo reizi startē ar Latvijas karogu, piedaloties trim Latvijas Universitātes studentiem (Z. Abzalone, I. Johansone, A. Grīnbergs).

1995. gads - LU orientēšanās sporta sekcijas vadību uzņemas LU veselības un sporta izglītības bakalaura programmu beigusi Zanda Abzalone, kura līdz ar Ģirtu Liniņu šajā laikā ir atzīti par labākajiem Latvijas Universitātes orientieristiem.

1996. gadā kā sestajā Universiādē Tukumā maijā, tā arī Baltijas studentu čempionātā Pļaviņās septembrī LU komandai 1. vietas gan kopvērtējumā, gan stafetēs, gan individuāli sieviešu konkurencē (A. Užule, I. Dambe).

1997. gadā LU orientēšanās sporta sekcijas vadību no Zandas Abzalones pārņem Ieva Johansone (1975). Šajā gadā atkal tiek izcīnītas pirmās vietas – Baltijas studentu čempionātā Kauņā stafetēs un individuāli (I. Dambe).

Deviņdesmito gadu aktīvākie Latvijas Universitātes orientieristi: Zanda Abzalone, Ģirts Liniņš, Ilmārs Dāvidsons, Guntis Arnicāns, Ieva Johansone, Agita Klempere, Linda Katlapa, Inga Dambe u.c. LU orientēšanās sporta sieviešu komandām – vienmēr pirmās vietas!

1999. gads - LU komandai 1. vieta Latvijas augstskolu sporta savienības (LASS) rīkotajās Latvijas IX Universiādes sacensībās orientēšanās sportā kopvērtējumā sievietēm. No LU Sporta centra krājuma

SELL spēles Kauņā (Lietuva), 1999. gadā. Attēlā orientieristes Agita Klempere, Inga Dambe, Signe Dambe, Ieva Krusta, Ieva Johansone, Ilze Pikšena. Foto no Agitas Klemperes-Sipjaginas privātā arhīva

2000. gada rudenī orientēšanās sporta sekcijas vadību pārņēma Agita Klempere-Sipjagina (1978), būdama LU orientēšanās sporta izlases trenere un līdz 2006. gadam organizējama komandas dalībai Latvijas Universitātē. Šajā laikā LU sieviešu komandai vienmēr izdevās izcīnīt pirmās vietas. Vīrieši kā komanda guva otrās-trešās vietas.

A. Klemperes-Sipjaginas lielākie sporta sasniegumi - 1997. un 1998. gadā Pasaules junioru čempionātos Beļģijā un Francijā, garās distances individuālajā disciplīnā 25. un 24. vieta, stafetēs 20. un 19. vietas. Latvijā jauniešu un junioru vecumā Latvijas un Baltijas čempionātos iegūtas godalgotās vietas, kā studente 1998. gadā Latvijā Pļaviņās vinnēja gada garākajās sacensībās pagarinātajā (maratona) distancē.

Agita Klempere Pasaules junioru čempionātā Reimsā (Francija), 1998. gads. Foto no Agitas Klemperes-Sipjaginas privātā arhīva

Latvijas Universiādē Ogrē 1999/2000. māc. gadā. Orientieristes Agita Klempere, Inese Kauķe, Inguna Valdmane u.c. Foto no Agitas Klemperes-Sipjaginas privātā arhīva

Latvijas Universiādē 2001/2002. māc. gadā. Orientieristes Ilze Jurčenko, Agita Klempere, Linda Katlapa, Aija Skrastiņa, Sandra Ozoliņa (Žilko) u.c. Foto no Agitas Klemperes-Sipjaginas privātā arhīva

Laikā pēc 2000. gada rezultatīvi startē Anatolijs Tarasovs, Ieva Skrastiņa, Linda Katlapa, Sandra Žilko u.c. Latvijas Universitātes orientieristi. Orientēšanās sports joprojām ir viens no 12 piedāvātajiem sporta veidiem Latvijas Universitātē. 2002. gadā Latvijā ienāk arī jaunais orientēšanās paveids - rogainings - apvidus orientēšanās komandu sporta veids. SELL spēļu ietvaros Latvijā populāras ir orientēšanās sacensības Baldonē, Riekstukalnā.

Turpmākajos gados orientēšanās sportā sāk pastiprināties tendence startēt individuāli, nevis komandās, kas ietekmē sekcijas turpmāko pastāvēšanu.

2008. gadā Latvijas Universitātes Orientēšanās sporta sekcija beidz pastāvēt.

Zanda Abzalone 2008. gada pasaules čempionāta pusfinālā Čehijā. Foto <http://runners.worldofoc.com/zandaabzalone.html>

Pie viena no vēlāko gadu izteiksmīgākajiem panākumiem atzīmējama LU pārstāvja Gunta Arnicāna pirmā vieta orientēšanās sporta pagarinātajā distancē Igaunijas Republikas čempionātā 2010. gadā, apliecinot uzticību orientēšanās sportam.

Vidū - Guntis Arnicāns, tobrīd LU asoc.prof., Datorikas fakultātes dekāns, joprojām aktīvs orientierists. Foto <https://www.df.lu.lv/zinas/t/22111>

Kā jauns virziens 2013. gadā notiek pirmās Telpu orientēšanās sacensības LU, kurās piedalās ap 50 dalībniekiem (atsauce uz pirmsākumiem minēta: <https://www.lu.lv/sports/zinas/t/38229/>). Šis tautas sportam pietuvinātais pasākums gūst popularitāti arī vēlākajos gados.

Latvijā notikušajā 2017. gada cīņā par Pasaules kausu orientēšanās sportā Cēsu apkārtnē Latvijas komandai 6. vieta stafetē sieviešu konkurencē. Komandā arī LU studente Sandra Grosberga. LU orientēšanās sporta entuziasti veiksmīgi turpina aktivitātes individuālā līmenī Latvijā un pasaulē.

Otrajā rindā pirmā no labās puses
LU studente Sandra Grosberga.
Foto no www.lu.lv

Izmantotie informācijas avoti

1. Jurisons, Egils “Kartes un kompasu bruņinieki”. Padomju Students, 17.11.1966.
2. Kauliņš, Pēteris “Skrējiens nezināmā virzienā”. Sporta Pasaule, 29.04.1935.
3. Kokina, V. “Studenta apliecība No. 730001”. Padomju Students, 30.05.1974.
4. Krūmājs, Kārlis “Skrējiens nezināmā virzienā”. Jaunākās Ziņas, 19.10.1936.
5. *Orientēšanās sporta vēsture*. Interneta resurss: <http://www.orient.lv/orientšanas/vesture/>
6. *Orientēšanās sports - vēstures lapa*. Interneta resurss: <https://www.facebook.com/Orientēšanās-sports-vēstures-lapa-425818610904694/>
7. *Personības Latvijas Universitātes sportā* / J. Melbārža red. ; Latvijas Universitātes Sporta klubs “Universitātes sports”. Rīga : Latvijas Universitāte, 2004. 261 lpp.
8. “Pirmo reizi Latvijā: orientācijas skrējiens”. Sporta Pasaule, 19.10.1936.
9. *Sporta izglītība Latvijas Universitātē* / Latvijas Universitāte. Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte. Veselības un sporta izglītības centrs. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2009. 263 lpp.
10. *Sports Latvijas Universitātē : vēsturiski informatīvs materiāls* / Latvijas Universitāte. Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte. Veselības un sporta izglītības katedra. Rīga : Latvijas Universitāte, 1999. 330 lpp.
11. “Starts uz Eiropas Āzijas robežas”. Padomju Students, 8.03.1963.
12. Strautiņa, Biruta “Kas šogad uzvarēs orientēšanās ‘maratonā’ “. Padomju Students, 28.06.1963.
13. Tardenaks, Edmunds “Kas ir orientēšanās sacensības”. Padomju Students, 15.11.1961.
14. “Trenēsimies tūrismā!”. Padomju Students, 15.11.1961.